

YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUXIDA TARBIYALASHDA URUSH VA MEHNAT FAXRIYLARI BILAN TEMATIK KECHA VA UCHRASHUVLAR O‘TKAZISHNING MAQSAD VA VAZIFALARI.

Sultonov Sardorbek No‘monjon o‘g‘li

FarDU harbiy ta‘lim fakulteti

Vatan himoyasini targ‘ibot qilish va tashkil etishda davlatimiz talablari, Vatan uchun xizmat qilishni o‘z burchi deb biladigan qahramonlarning nomi, O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari shaxsiy tarkibiga murojaat, Vatan himoyachilari kuni munosabati bilan tabrik va shu kabi o‘zining samimiy dil izhorlarini aytib davrani ochiq deb e‘lon qiladi. Masalan: "Qadimdan har bir erkak bizning davlatimizda yosh yoki keksaligidan qat‘iy nazar Vatan, uning mudofaasi uchun o‘z kuch quvvatini ayamagan. Hozirgi kunlargacha davlatimizda ana shu qutlug‘ an‘ana keng nishonlanib, davom etib kelmoqda. Hozirda uning mazmuni yangi ma‘no kasb etib, ma‘naviy boyitilgan holda yoshlarimiz tomonidan davom ettirilmoqda". Boshlovchi fashistlar Germaniyasi ustidan g‘alaba qozonilishida o‘zbek xalqining juda katta, ulkan hissasi borligini aytib o‘tadi va ba‘zi bir raqamlarni ko‘rsatib o‘tadi. Masalan, Ikkinchi Jahon urushi frontlarida o‘z xalqini, yurtini himoya qilish uchun ko‘rsatgan qahramonligi va jasoratlari uchun 170 mingdan ortiq O‘zbekistonliklar orden va medallar bilan mukofotlanganlar, 53 kishi shuhrat ordenining tulik sovrindori, 338 o‘zbekistonlik sobiq Sovet Ittifoqi Qahramoni unvoniga (ulardan 69 tasi o‘zbek) sazovor bulgan. O‘z tanasi bilan dushman o‘qini to‘sib, o‘z bo‘linmasidagilarni olg‘a harakat qilishga yo‘l ochgan T.Rustamov va D.Qoraqulovlar A.Matrossov qahramonligini takrorladilar.

Boshlovchining chiqishidan so‘ng bir necha o‘quvchilar ham so‘zga chiqadilar. Ular ham turli qahramonliklar haqida, insonning nimalarga qodir ekanligi haqida so‘zlaydilar. Chiqishlar qiziqarli va jonli o‘tardi, har bir o‘quvchi tarix badiiy adabiyot, vaqtli matbuot, o‘zining hayotiy tajribasidan misollar keltirardi.

Munozaraning yakuniy qismida «Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik» o‘qituvchisi xulosa chiqarib jasorat – bu qahramonlik, fidokorona mehnati, yuqori maksad sari og‘ir sharoitlarda har bir inson, guruh va butun xalq bilan amalga oshirilgan ahamiyatiga ko‘ra muhim harakat, harbiy, mehnat va ilmiy jasorat turlari ham mavjudligini aytib o‘tadi.

Qahramonlik o‘z ijtimoiy ahamiyatiga ko‘ra buyuk harakatlarning sodir etilishi, xalq ommasi, ilg‘or sinflar manfaatlariga javob beradigan va insondan shaxsiy mardlik, qat‘iylik; o‘zini qurbon qilishga tayyorlikni talab qiladigan tushunchadir.

Mardlik o‘zoq davom etuvchi jismoniy yuklama, ruhiy zo‘riqish va shu bilan birga xavfli vaziyatlarda yuqori jangovar faollikni, sabr toqatni ifodalaydigan jangchining ma‘naviy psixologik va jangovar sifatidir.

«Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik» o‘qituvchisining chiqishidan so‘ng "Mardlikni ham bayroq kabi olib yurdik " nomli adabiy musiqiy sahna tomoshasi ko‘rsitildi, unda shoirlarning (urushdan qaytmagan) she‘rlari o‘qib berildi.

Adabiy musiqiy sahnada turli hujjatli (urush davri) kinofilmlardan ham parchalar berildi. Qatnashchilar ikkinchi Jahon urushi faxriylarining chiqishlari, afgon urushning mard va qahramon jangchilari soʻzlarini qiziqib tingladilar. Ulardan biri Samarkandlik dehqon Poʻlat Alievdir. U ikki oʻgʻlini urushga joʻnatib, ular ketidan oʻzi ham borib, pulemetchilik qilgan. Oʻzbek xalqining mard jangchisi janglardan birida oʻn sakkiz dushmani yakson qilib, oʻz doʻstlarini hujumga olgʻa boshladi. Oʻzi birinchi boʻlib xandaqqa bostirib kiradi.

Kechada "Qaynoq qor" kinofilmidan parchalar koʻrib, hozirgi Vatan himoyatlari uchun namunaviy jang qilgan, jangchi qanday boʻlishi haqida tasavvurga ega boʻladilar.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining boshqa shakllaridan biri urush va mehnat faxriylari bilan uchrashuvlar oʻtkazishdir. Oʻzbekiston xalqlari anʼanalarini qoʻllab kelayotgan jangovar va mehnat faxriylari - targʻibotchilardir. Ularning koʻpchiligi jarohat, kontoʻziyaga ega, lekin shunga qaramay Oʻzbekiston mustaqilligini mustahkamlashga oʻz ishlari bilan hissa qoʻshayotgan, bugungi kunda ham oʻz shijoatlari bilan yurt farovonligi yoʻlida mehnat qilayotgan shaxslardir. Faxriylar yoshlarimizga Vatan va xalqimizga sadoqat ruhida tarbiyalanishlarida namunadirlar. Ular insonlar xotirasidan Vatan qahramonlari abadiy joy olishi uchun har narsaga tayyordirlar. Ular bilan uyushtirilgan uchrashuvlar toʻla vatanparvarlik mazmuniga ega. Faxriylarning qahramonliklari, front va front ortidagi jasoratlari haqidagi hikoyalari yoshlarda oʻz Vatani xizmatiga tayyorlik va masʼuliyatlikni tarbiyalaydi. Faxriylar tajribasi davlat uchun qadrli boʻlgan tajriba, hamda jangdagi, mehnatdagi va oʻqishdagi gʻalaba tajribasi beqiyosdir. Faxriylar tarbiyaviy tadbirlarda faol ishtirok etadilar. Ular yoshlar bilan hamkorlikda kechalar, maʼruzalar, fotokurgazmalar, tarixiy sanalarga bagʻishlangan mardlik darslari, uch avlod uchrashuvi kechalari va boshqalarni tayyorlashda qatnashadilar. Masalan, "Qahramonlar shuhrati boqiydir", "Xalq va armiya birdamdir" va boshqalar. Biroq, faxriylar bilan uchrashuv baʼzi bir muammolar, hal qilinmagan masalalarni oʻrtaga qoʻyadi. Baʼzi kechalar yoshlar uchun zerikarli, quruq maʼruzalar bilan oʻtkazilib, yoshlarning harbiy vatanparvarlik tarbiyasiga taʼsir koʻrsatmaydi. Sababi, ushbu tadbirning yaxshi tayyorlanmaganligidir. Insonning mehnat va jangovar xizmatini koʻrsatish uchun qahramon extiros bilan, yorqin, qiziqish uygʻotuvchi voqealar tavsilotini taʼsirchan ifoda ega olishi ham zarurdir. Shu sababli, taklif etiladigan mehmonlar bilan avvaldan suhbatlashib auditoriya xususiyatlarini tushuntirib berish yaxshi natija beradi. Uchrashuvga oʻquvchilar ham tayyorlanishi, faxriylar hakida maʼlumotga ega boʻlishlari katta samara beradi. Uning maʼnaviy dunyosi yoshlarning qiziqishlariga, uning hikoyalari oʻquvchilarning oʻquv jaryoniga, izquvarlik ishlariga, yordam beruvchi boʻlishi, yoshlarga yangi savollarning qoʻyilishi, xayoliy dunyolarga taʼsiri, qahramonlikka chorlashi, fuqarolik burchini anglash, oʻzida maʼnaviy, Vatan himoyasi uchun tayyorlik hislatlarini shaklanishida ahamiyati juda kattadir.

Uchrashuv oʻquvchilarni shaxsiy faolligini ragʻbatlantirishi lozim. Uchrashuvlardan birida faxriy ikkinchi Jahon urushi jang voqealari, insonlarning ommaviy qahramonliklari, askar va ofitserlarning jasoratlari haqida gapirib berdi. Shuningdek jangchilarning oʻz onalari, yaqinlaridan olgan xatlarini oʻqigandagi tuygʻu va kechinmalari hikoya qilindi. "Dushman ustiga borganingda dushmani ayovsiz qir", "Asirga tushma seni Vatanning

muqaddas va adalat jangida munosib jangchi bo'lishingni duo qilaman" deb yozadi onalardan biri. Oddiy ayolning ushbu maktubi barcha jangchilarni ruhlatirdi. Ular onaning ko'rsatmasiga ko'ra kurasha boshladilar. Oddiy bir ayolning bu maktubi barcha jangchilar ruhiga ko'tarinkilik berib, ularga Ona Vatan uchun dushmanni ayovsiz qirishlarida kuch quvvat bag'ishladi. Jangchilar Ona Vatan topshirig'ini muqaddas deb bildilar va shu sababli mardlik, jasorat va qahramonliklarga bel bog'ladilar. Ko'plab orden va medallar sohibi bo'lgan, urushda ko'plab jangovar yo'llarni bosib o'tgan faxriylar o'z xotiralaridagi voqealardan istalgancha so'zlab berishlari mumkin. Biroq, ana shu Ona maktubi haqidagi hikoyasi yoshlar uchun juda ham ta'sirli bo'ldi. Aynan ana shu voqea bilan jangchilarning Vatan uchun istalgan sinovdan o'tishga tayyor ekanliklari juda chiroyli va ta'sirli tarzda so'zlab berilishi sababli, o'quvchi yoshlar qalbida o'zoq saqlanib qoldi.

Bunday kechalarning muhim tarbiyaviy kuchi, faxriylarning o'quvchilarga qarata Qurolli Kuchlarimiz, halqimizning qahramon farzandlarining ana shunday jasoratlarini o'z xotiralarida saqlash, ularning an'analarini davom ettirishga undashlari, chaqirig'idir. Faxriylarning bunday torshiriqlariga o'quvchilar "labbay"- deb javob beruvchi devoriy gazetalar chikarishlari, plakatlar har bir o'quvchi uchun varaqa va tarqatma materiallar tayyorlashlari yaxshi samaralar beradi.